

Pelgrimstochten: enkele indrukken en gedachten

In dit artikel gaan we dieper in op het fenomeen bedevaarten en pelgrimstochten. Hierbij zijn we met name op zoek naar de motivatie van pelgrims: Wat drijft hen? Waarom zijn ze aan deze tocht begonnen? Dit doen we onder andere aan de hand van onze ervaringen tijdens de wandeltocht vanaf Larrasoña, Noord-Spanje, de oversteek van de Pyreneeën en enkele etappes van de GR 65, tot aan Navarrenx in Zuid-Frankrijk.

Tekst: Hans Plas www.oranginas.nl

Foto's: Hans Plas, Pixabay e.a.

Een lid van onze wandelgroep besloot **de St Jacobsroute te lopen**. Niet naar Santiago de Compostella toe, maar er vanaf. Naar zijn eigen huis toe. En wij, de rest van de groep, hebben hem op de etappes **vlak voor en vlak na de Pyreneeën-oversteek** een paar dagen vergezeld.

Als je vanaf Santiago naar Nederland loopt, kom je tientallen, zo niet honderden, pelgrims tegen. Ze lopen je tegemoet.

Wat drijft hen? Waarom zijn ze aan deze tocht begonnen? Via onze gesprekken met verschillende pelgrims, kregen wij gaandeweg antwoorden op deze vragen.

Hoezo? Waarom?

Pelgrims liepen in de Middeleeuwen vanuit alle uithoeken van Europa naar heilige oorden, zoals Rome en Santiago. Hun motieven hiervoor waren voornamelijk religieus. Pelgrims bezochten heiligdommen uit devotie, om vergiffenis van zonden te krijgen, of simpelweg uit pure bezieling

Santiago de Compostella, het einddoel voor de meeste pelgrims

Tegenwoordig trekken mensen echter om heel andere redenen naar bedevaartsoorden. Vandaag de dag gaat een pelgrimstocht vaak samen met belangstelling voor het cultuurhistorische erfgoed onderweg. Ook de fysieke uitdaging speelt een rol. Daarnaast is er ook de wens om langere tijd in een geheel andere omgeving te verkeren. Op deze manier proberen pelgrims los te komen van de sleur, beginnende dip of een persoonlijk verlies. Verder spelen ook factoren als spirituele vernieuwing en de aanwezigheid van gelijkgestemden een rol. En natuurlijk zijn er nog steeds de religieuze redenen.

Ook mogelijk en volkomen legitiem: om gewoon een leuke lange lekkere route lopen. De motivaties kunnen heel divers zijn. We hebben bij onze ontmoetingen met de pelgrims talloze verschillende redenen gehoord.

Loskomen van het ‘gewone leven’

Met 300.000 wandelaars per jaar, kunnen de pelgrimspaden soms behoorlijk druk worden.

Los van de individuele beweegredenen, kun je stellen dat pelgrims bewust een scheiding willen aanbrengen tussen hun huidige wandelleven en het leven van voor aanvang van de tocht.

Jaarlijks gaan er ruim 300.000 mensen op pelgrimstocht naar Santiago de Compostella. De meeste van hen zijn weken tot maanden onderweg. Het onderweg zijn lijkt belangrijker te zijn dan het aankomen bij de kathedraal met de relieken van de heilige Jacobus. Het lijkt meer te gaan om de ontmoeting met medebroeders en -zusters, om het elkaar helpen en steunen, om verbondenheid te voelen tijdens de reis, om ervaringen te delen met soortgenoten.

Een pelgrimage biedt de wandelaar de mogelijkheid te experimenteren met zijn gedrag of gevoel waarvoor hij of zij in het “gewone” leven geen mogelijkheden ziet.

Wat ook kan betekenen dat je op pelgrimstocht gaat met de insteek van “een paar maanden nergens rekening mee te hoeven houden”. Hoe lekker is dat? Of hoe moeilijk is dat?

Op pelgrimstocht kan je de tijd nemen om vragen durven te stellen. *Behoeftes kunnen uitstellen*. De ruimte mogen ervaren dat een antwoord niet per se à la minute nodig is. Dat je op je pelgrimstocht niet per se vroeg op moet om als eerste op pad te kunnen. Waarom zou je? Hoe lekker is dat? Of hoe moeilijk is dat?

Hoe moeilijk is dat?

Voor veel pelgrims is het best lastig bepaalde verslavingen thuis achter te laten. Zoals het gebruik van hun mobiel. Deze apparaten hebben ze niet meegenomen om de route te lezen maar om hun contacten op de hoogte te blijven houden van alles wat je meemaakt op jouw tocht. Inclusief de selfies voor een *instagramable* foto. Om dit fenomeen te zien, hoef je alleen maar de zoekwoorden “pelgrimstocht” en “selfie” op Google in te typen. Veel wandelaars lijken hier meer aandacht voor zichzelf dan voor de omgeving te hebben.

Zo proberen wij voor onze website al een paar jaar lang een YouTube-video te vinden over [de Lycian Way in Turkije](#). Over de schoonheid van het landschap en de weelderige cultuuruitingen in deze Antieke Streek. Zonder succes. Enkel zwaaiende en beeldvullende hoofden van de “wandelaar” met op de achtergrond nog een piepklein stukje van, bijvoorbeeld, de Romeinse opgravingen. Tot franje gedegradeerd! Of – helemaal *hot* – enkel de close-ups van een te genieten maaltijd zou het verhaal vertellen van de wandeltocht. “*Dit heb ik gegeten!*” “*Nou en?*”

De moderne pelgrim

Volgens Hein Bisterbosch in zijn Pre-master scriptie Religiewetenschappen beschrijven vele auteurs, dat er soms meer aandacht van de pelgrim is voor de elektronische hulpmiddelen dan voor de mede-pelgrims. “Terughoudendheid in gebruik van de digitale hulpmiddelen op de Camino is zeer aan te raden. Op deze wijze wordt de pelgrim niet afgeleid door beslommeringen vanuit zijn thuissituatie”. De moderne pelgrim blogt, appt en deelt zijn ervaringen op Instagram en Twitter. ‘Ze beseffen vaak zelf niet hoe paradoxaal dat is’.

De commercie

Waar 300.000 wandelaars per jaar langskomen, ontstaat vanzelf handel. Variërend van geldklopperij tot goedwillende en gastvrije kleine ondernemers. Handel langs de Camino is al van alle tijden. Onderweg werden en worden allerlei diensten aangeboden: eten, onderdak, souvenirs, prostituees, kerkdiensten en aflaten. Rijke pelgrims huurden

vroeger koetsen in, genoten van copieuze maaltijden en hadden vertier in luxueuze bordelen. De gewone pelgrim moest zich met de hooischoor tevredenstellen. (J. Botman, *de commercie achter de Camino*).

St. Jean Pied de Port

Niets nieuws onder de zon, dus. Net als de publieke verontwaardiging over deze verschillen.

Berucht is ook de Menu Peregrino, oftewel *El menu del horror*. *Ons* advies: ga voor 9 – 11 euro voor het Menu del Dia. Vaak in een restaurant(-je) zonder bord met “*camino welcome*”.

Vermijd ook vooral de pizza's op het plein in St. Jean Pied de Port. Te dun, nauwelijks beleg, aangebrand en duur. Pure geldklopperij. Een ervaring die we steeds vaker in Frankrijk meemaken: slechte service, afnemende kwaliteit, weinig gastvrijheid.

Algemene opmerkingen bij dit artikel

- **Over ons**

In de afgelopen maanden hebben wij van Oranginas met veel plezier voor Wandelmagazine.nu ongeveer dertig artikelen over onze meerdaagse wandelingen in Europa geschreven. Hierin hebben we geprobeerd getrouwe en boeiende beschrijvingen te geven van onze ervaringen onderweg. Van de gelopen routes, de omgeving, de landschappen, de wandelfaciliteiten, bijzondere momenten of van ontmoetingen met mensen onderweg.

Deze artikelen zijn te vinden in [het overzicht van de blogs op Wandelmagazine.nu](#).

Gezien de vele reacties lijkt het er sterk op dat de lezer er zijn of haar voordeel mee heeft kunnen doen bij het zelf organiseren van wandeltochten. Wat ook onze bedoeling was.

- Opvallend zijn ook de vele alternatieve pelgrimsroutes die worden ontwikkeld. Niet op basis van historische gegevens of de aanwezigheid van kerken, kathedralen of kapellen op de route, maar op grond van de kansen die een entrepreneur van een “resort” of toeristische organisatie ziet in het aanbieden

van een nieuwe route door een fraai landschap met onderweg diverse gastronomische hoogstandjes en verfrissende witte wijntjes. Zo'n route wordt dan in de markt gezet als pelgrimstocht. Zoals **in Portugal**, "*Het wandelen van een pelgrimsroute is fun, perfect voor wat soul searching. Je hoofd leegwandelen, lekkere en goed verzorgde maaltijden, thermaalbaden en massages in een fantastische omgeving. Hoe cool is dat?*" (advertentietekst van een reisbureau).

- **Disclaimer**

Dit artikeltje is voor 100% gebaseerd op eigen ervaringen. Op persoonlijke indrukken en gedachten. Volkomen subjectief, dus. Het heeft geen enkele pretentie richting gedegen onderzoek. Wat ook betekent dat als je als lezer na lezing denkt "wat een onzin" wij daar geen enkele moeite mee zullen hebben.

Oversteek Pyreneeën op weg naar Santiago de Compostella

De schelp, de pijl, het steenmannetje

Drukte bij de kathedraal. Foto: de groene Amsterdammer